

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto . . . . . gld. 21.—
Za samo večerno izdanje . . . . . „ 12.—
Za pol leta, četrletna in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzobjavna in telefonična poročila. (Novije vesti.)

Dunaj 28. »Politische Correspondenz« poroča, da so se v Šibeniku in okolici pojavili slučajni tifusa in sicer vsled zadnji čas nenavadno plitve vode in nekaterih drugih okolnosti. Na ladiji Schwarzenberg je zbolelo od 21. septembra do 10. oktobra 11 mož od 288, ki se nahajajo na krovu. Vendar pa bolezen dosedaj ni nevarna.

Dunaj 28. (Poročilo o kugi.) Strežnici Pecha se je predpoludne injiciralo 60 kubičnih centimetrov seruma proti kugi. Strežnica Hochegger se počuti dobro. Temperatura strežnice Göschl znaša 37,3 stopinj, suh kašelj, ne pljuvlje, ne meče iz sebe, v prsih jo bode, tek se ji je zmanjšal. Ostali se počutijo dobro.

Ob 6. uri in pol zvečer. Toplina strežnice Pecha znaša 39,5. Ob 4. uri popoldne so ji injicirali 60 kubičnih centimetrov seruma proti kugi. Strežnica Hochegger se počuti popolnoma dobro. Strežnica Göschl trpi na angini, ima suh kašelj brez izmečkov. Ostali se počutijo dobro.

Budimpešta 28. V zbornici poslancev se je nadaljevala razprava o dnevnem redu. Štirje govorniki so govorili proti. Na to se je razprava prekinila. Prihodnja seja bo jutri.

Petrograd 28. V občini Iskander blizu Samarkanda se je pojavila kuga.

Pariz 28. Charlesu Dupuy-u se je pri sestavi kabineta posrečilo pridobiti si v sodelovanje Ribota, Deleasse-ja in Leygues-a. Ribot bi prevzel portfelj finančnega ministra, Deleasse ministra za vnanje stvari in Leygues portfelj naučnega ministerstva. Dupuy nadaljuje svojo delo. Gotovo je, da že danes popoludneoficijelno prevzame nalogo, da sestavi ministerstvo.

Pariz 28. Charles Dupuy je vsprejel misijo, da sestavi ministerstvo.

Pariz 28. (Afera Dreyfus). Poročevalce Bard je nadaljeval s čitanjem svojega poročila in je izjavil, da bodo ovržene tožbe, ako pride Dreyfus takoj pred vojno sodišče. Potrebno je, da se Dreyfus obsodi ali pa oprosti, da ne bode več dvoma o njegovi krivdi ali nekrivdi. Na to je govoril zagovornik Dreyfusa, ki je predlagal, naj se kasačijsko sodišče pravočasno obvesti o vseh aktih, tičočih se afere. Potem je govoril generalni prokurator in je rekel, da se afera Dreyfus nahaja sedaj v območju justice, kateri nikdo ne more ubežati. Generalni prokurator je zahteval konečno, naj se proces Dreyfus razveljavi in na novo pregleda, Dreyfusa pa da je postaviti pred vojno sodišče in odvzeti mu sedanjo kazen.

Iz zlate Prage.

(Izv. dopis.)

26. oktobra 1898.

D. Pristaši radikalnih struj nikakor niso zadovoljni, da je bil izvoljen v velilnem okraju pokojnega dra. Vašatega agrarec Rataj namesto prijatelja bivšega poslanca, gosp. J. Klečande, urednika radikalnega lista »Vyšehrad«. V »Edinosti« ste že konstatovali izid volitve; toda nekaj jako karakterističnih podrobnosti izza volitve si dovoljujem še zabeležiti vzlic temu. Prva »podrobnost« je ta, da oficijelni kandidat t. zv. mladočeške stranke, J. Varaus, ni dobil o konečni

volitvi nobenega glasu! Ožja volitev se je vršila med samostojnim kandidatom Klečando in agrareem Ratajem, a zadnjič ob splošnih državno-zbornskih volitvah je isti dr. Vašaty, ki je bil v tem okraju dokaj priljubljen in — bogat, zmagal šele v ožji volitvi kakor samostojni kandidat proti mladočeškemu, ki je dobil menda blizu 150 glasov. Sedaj je izgubila torej mladočeška stranka še tisto trohico tal, kar jih je imela! Da se tako hitro prične kršiti organizem stranke, ki je bila l. 1891. tako zmagoslavna, tega bi si ne bil upal misliti niti najbolj črnogledi človek. Toda — facta loquuntur!

Še druga »podrobnost«! Volilec dveh občin iz Strakonického okraja, kjer se je vršila ta volitev, so poslali svoje volilne listine slavnemu političnemu uradu nazaj z opazko, češ, da se jim to v sedanjih razmerah zdi čisto nepotrebno delo, da jih ne briga nič, kdo je njih poslanec, ker jim itak ne more izposlovati ničesar. Ta izjava je, dasi se zdi malo komična na videz, dokaj pomenljiva, če pomislimo, kako so baš v tem okraju češki volilec res političsko zdroili. Ta izjava pomenja, da se volilecem sedanja politika, ne le on čeških poslancev, marveč vsa naša t. zv. državna politika zdi pretrivljiva — dasi se morda za kulisami gre za važne stvari — da bi jo pomagali izvrševati še sami. Težišče situacije danes ni več v Pragi, kjer je bilo ves čas, odkar se je prerodil in zavedel češki na rod, marveč se je prestavilo po nerodnosti tega in enega v tisti vse centralizujoči Dunaj. In tu se spletari in kovari; tu ne veljajo nič izobrazba, veda in znanstvo; na prepričanje se ne ozira; poštena volja, delavnost ne pomenja nič; na programu se že nabira prah v arhivu kluba; vse je odvisno od trenutne t. zv. politične situacije, v kateri zmagujeta seveda le premetenost in zvižnost. Toda taka politika ljudstvo gotovo le demoralizuje; taka politika je prav za prav »eine feile Dirne«, »ein Mädchen für Alles«, — da ponovim besede dra. Stranskega v neki poslednjih sej. Mislim, da se tudi politika ne sme pogrezniti na tako nizek nivô, da bi postala frivolna; kajti najna posledica tega bi bilo, da postanejo ravno taki tudi volilec. —

Narodni delavci ne marajo, da bi jim očital kdo kaj podobnega; zato so jeli zadnji čas poskušati, da bi se emancipovali od vodilne stranke in se postavili na samorasli, samostojni temelj, na kakršnem bi morali biti že davno. Precejšnja taktična napaka njihova je bila — to ve že danes vsakdo — da so si dali od Mladočehov tako streči takoj ob svojem rojstvu. Da bi bili delali bolj neodvisno — kje bi bila že danestista »češko-slovenska« socijalna demokracija?! Ne bilo bi je. Tako pa je še močna, da izdaje lahko svoj češki dnevnik »Právo Lidu« — znamenito orožje, že več nego leto dnij in baje brez deficita, dočim imajo narodni delavci, dasi so se sicer hitro razvili, premalo žurnalistike, zlasti pogrešajo dnevnika. »Narodni Listy« protežujejo narodno delavsko gibanje; saj je glavni voditelj tega člen redakcije »N. Listov«. Ko pa je izjavil le-ta, da po taki poti, kakoršno hodijo sedaj češki poslanci v politiki, ne morejo slediti niti vztrajati narodni delavci: so »N. Listy« groznično hiteli potlačiti to izjavo, ker jim ni bila po godu. — V nedeljo je narodno delavstvo priredilo veliko zabavo na korist svoje stranke in, da bi bila slavnost

večja in imela morda še kaj političnega pomena povabilo je skupino Stojalowskega iz državne »A« Stojalowski se je sam onemogočil s svojim poslednjim govorom na Dunaji, in narodni delavci so mu le poslali na železniško postajo pismo, v katerem pravijo, da obžalujejo — da ni mogoče... Stojalowski je bil potem menda veselo vsprejet med češkimi krščanskimi socijalisti, ki bi ga bili že letos 1. majnika radi angaževali za svojo stranko, a se jim je nekako znuzal. Sicer pa ni nihče vedel zanjga, dasi je 1. majnika užival uprav triumfatorsko slavnost v Pragi baš sredi narodnih delavcev.

Nekaj političnega pomena se pripisuje malec čudnemu ukazu, ki so ga dobili komisarji, naj si natančno zapisujejo opazke, kakšno je mišljenje volilec v Pragi, ko se bodo vršile dopolnilne volitve za mestni občinski svet. Zapiski pa se pošljejo potem na Dunaj! Pozornost vzbujajo kandidatna listina, katera priporoča proti dosedanjim, na podlagi kompromisa med staročeško in mladočeško stranko izvoljenim občinskim svetovalcem in zopetnim kandidatom obeh spojenih strank nove radikalne kandidate, in katero so podpisali najznamenitejši pesniki, pisatelji in vseučiški profesorji. Najhuje se očita sedanjemu mestni upravi, da je v dobrih dveh letih nagromadila nad 21.000.000 milijonov gold. dolga in da hoče Prago modernizovati, pa se ne ozira nič na starodavna zgodovinska in spomina vredna poslopja, ki naj bi se ohranila kakor spomeniki umetnosti in kakor taka stala Pragi v ponos in diko. Kolikor se da soditi sedaj, ohrani ze še dosedanja vlada na staromestnem rotovžu — Pragi ne v korist.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 29. oktobra.

K položaju. Dunajski dopisnik mariborskega »Slovenskega Gospodarja« — najbrže kakov poslanec — objavlja nastopno značilno črtico o položaju po pogajanju z grofom Thunom:

»Kako stojimo danes?« Tako povprašuje Slovenec Slovenca, Hrvat Hrvata, in Malorus Malorusa. Malorus odgovorja: »Dobro! Mnogo smo pridobili za naš narod, a drugo pridobimo v kratkem«. Hrvat v Dalmaciji odgovarja: »Bračo i mi smo zadovoljni«. Primorski Slovani niso z vsem zadovoljni, toda na boljše pa kaže. Kaj pa Slovenci, zlasti štajarski in koroški? Ti so uverjeni, da vodja sedanje vlade ima dobro voljo, rešiti naš narod pogube o jezikovnih mejah proti prodirajočemu nemštvu, a dvomijo, da bo dovolj močen, da bi mogel streti samovoljnost in sovražljivost vladnih organov nasproti Slovincem. Kajti izvzemši častivredne izjeme je vse uradništvo napojeno nemškega duha in prepričano, da se Slovenci na Štajarskem in Koroškem morajo danes ali jutri popolnoma ponemčiti. Grof Thun ne more povsodi sam biti, ne more vsega sam gledati, kaj delajo njegovi služeni. Naše ljudstvo je tudi preveč potrpežljivo, da bi vse naznanjalo, se proti vsem krivicam pritoževalo, ki ga zadevajo od strani tistih, ki so poklicani, varovati njegove pravice. Pač so so se začeli zadnji čas Slovenci gibati in ropotati tudi po onih krajih, kjer so naši nasprotniki mislili, da smo že popolnoma zginili. In tem, ki

bi utegnili še dalje krivico trpeti, ključemo: Vzdramate se vsi ter vstanite! Naznanjajte krivice, ki se Vam gode, svojim zastopnikom! Ti bodo brezobzirno razkrivali vse krivice; oni so poklicani, da kontrolirajo, se li našemu narodu daje povsodi pravica in enakopravnost, ki mu gre po naravnem in državnem pravu.

Novinstvo se sedaj največ bavi z razpadom nemške »gemeinbürgerschaft«. Mnogi sodijo tako, da s prenehanjem te nelepe nemške vzajemnosti se najbrže definitivno neha tudi nemška — obstrukcija. Vsaj toliko da je gotovo, da oni dve skupini opozicije, ki sti svojim glasovanjem v pogodbenem odseku zapustili opozicijo in glasovali z večino, se ne pridružiti nikdar več obstrukcionistiški taktiki. Ti dve skupini sti liberalno veleposestvo in pa svobodna nemška zveza, to je skupina zastopnikov trgovskih zbornice. Na jedni strani sti ti dve skupini menda prišli do spoznanja, da sti se že dovolj kompromitovali na zgoraj po svojem tovarištvu z Schönenererjem, v drugo pa imajo členi teh dveh skupin mandate, ki niso ni malo odvisni od naklonjenosti ali nenaklonjenosti Schönenererjeve. — Nemška svobodna zveza je sicer izdala komuniké, v katerem obžaluje razpad ukupnega eksekutivnega organa vse levece ter izraža nado, da se bode mogla od slučaja do slučaja sporazumljati z drugimi nemškimi skupinami, ali take izjave so zelo dvomljive vrednosti, posebno pa v tem slučaju, ko je nemška ljudska stranka komaj čakala na kako pretvezo, da se loči od »izdajalecev«, kakor imenuje Schönenerer vse one, ki nočejo dalje obstruirati.

Proti anarhistom. Konferenca o odredbah, ki naj bi jih ukrenile vzajemno vse vlade proti anarhistom, se bode baje obdržavala dne 24. novembra v Rimu. Na to konferenco pridejo delegatje vseh evropskih vlasti. Od izvenevropskih vlasti baje ni pozvana nobena na to konferenco.

Vnanji položaj in Slovenci. Oficijoznim načinom se oporeka vesti, da se je ministerstvo za vnanje stvari iz ozirov na mednarodne odnoseje protivilo proti temu, da bi se Jugoslovanom dovolile kake koncesije. Tu se pač misli na odnoseje z Italijo. Mi pa ne bi vedeli, kako pravico ima Italija, utikati se v notranje stvari Avstrije. Sicer pa se Italijanom ne zgodi nikakaka krivica, ako v pokrajinah, v katerih so onih v manjšini, tudi slovanska večina dobi del svojih pravice. In tudi če bi se godila kaka krivica avstrijskim Italijanom, ne bi imela Italija pravice potezati se za stvar. Saj se tudi Avstrija ne poteza za poznanske Poljake, da-si se istim dovolj huda godi. Sploh ne moremo umeti, od kje bi dobivali ministri za vnanje stvari pravico, posezati v notranjo politiko. In kadar-koli se je zgodilo kaj takega, bila je — smola.

Odkrito bode povedano: gori omenjenemu oficijoznemu zatrdilu ne verjamemo, vendar bi je pozdravili z zadovoljstvom, ako bi je smeli smatrati znakom, da se ne bode godilo več, čemur se sedaj oporeka!

Domače vesti.

Občni zbor pol. društva „Edinost“ bode dne 13. prihodnjega meseca.

Velikodušen dar. Gospod Fran Kalister je podaril »Dijaškemu podpornemu društvu«, katero snujejo tržaški Slovenci v proslavo cesarjevega jubileja, lepo svoto 4000 kron. Slovenci vsprejmo čutom iskrene hvaležnosti ta velikodušni dar starega dobrotnika svojega.

Otroci prestolonaslednika Grškega, 2 princea in 1 princeza, so došli sinoči z dunajskim nagličem v Trst ter so se takoj vkrcali na parnik »Amphitrite«. Parnik ostane zasidran v našem pristanišču, ker čaka na prihod prestolonasledniške dvojice Grške, ki se mudi sedaj na Dunaju.

Zopet e. kr. okrajno sodišče za civilne stvari v Trstu. Te dni smo bili jaz in dva druga gospoda pozvani kakor priče v oddelek IX. tega slavnega sodišča.

Ker pa je sodnik hotel sestaviti italijanski zapisnik, smo se vsi uprli temu in zahtevali slovensko zaslišanje in to temveč, ker je vsa stvar že tako sestavljena v slovenskem jeziku.

Sodnik bi bil rad ugodil tej naši zahtevi, ali ni imel — pisarja!! Poslal je po vsem sodišču iskat slovenskega pisarja, toda zastonj! Kajti vse

sodišče ima samo jednega, kateri pa ni mogel priti, ker je bil zadržan pri drugem sodniku. Na naše vztrajno zahtevanje je moral sodnik odložiti razpravo (!).

Ko smo bili zopet pozvani drugokrat, ugodil je sodnik naši želji v polnem obsegu.

Kedaj pridemo do tega, da nas bodo razumeli na sodišču?! To pa vendar ne gre, da bi morali mi trpeti na svojih pravicah in zgubljati dragoceni čas, ker je ovira pri pisarjih. Mi spoštujemo pisarje. Pošteni in potrebni delaveci so to in važen člen v pisarniški organizaciji; tolike važnosti pa jim vendar ne moremo pripisovati, da bi bila njih sposobnost ali nesposobnost merilo za pravice, ki naj bi jih uživali mi Slovenci na sodiščih v jezikovnem pogledu. Kdor ni vsposobljen, mora dobiti vsposobljenega — naslednika. To je malo trdo, ali povej nam kdo drugi, kako bi se dalo urediti drugače — tako, da bi ostala trava nedotaknjena, a koza da bi bila vendar sita.

Toda za to naj se brigajo drugi; mi smo hoteli le pribiti, da je nezaslišano, da se morajo razprave odlagati, ker nedostaje sposobnih pisarjev! Gospod Kindinger, ali ne veste nič o tem?

Na svidenje!

»Čuvaj se senjske roke!« Ta velezanimiva povest, ki smo jo prinašali v našem podlistku, je sedaj ponatisnjena v lično brošurico in se prične razpošiljati s prihodnjo soboto dne 5. novembra. V Trstu se bode prodajala po vseh tobakarnah, kjer se prodaja »Edinost« in v administraciji lista. Cena 35 nvč., s poštnino 40. Na naročila brez denarja se ne bode oziralo. Naročila in denar je pošiljati upravi »Edinosti«.

Simon Gregorčič Ivanu Nabergoju. Pesnik Simon Gregorčič je doposlal Ivanu Nabergoju nastopno čestitko:

Plemeniti gospod!

Visoka slava in globoka hvala Vam za odlično in odločno pismo I. krmilarju vlade naše. Hvaležni smo Vam vsi, gotovo posebno prizadeti. Naj bi resni klic ne našel gluhih uh!

Vaš posebni častitelj

S. Gregorčič.

Prvi slovenski obtožni govor smo doživel včeraj na tukajšnjem deželnem sodišču.

Poroča se nam namreč, da je na neki kazenski razpravi, kateri je predsedoval dež. sodišča svetnik Dejak, govoril državnega pravdnika namestnik Clarici — in to v veliko začudenje na to nepripravljenega sodnega dvora samega — v slovenskem jeziku, dasi je slovenskega obtožencea branil laški službeni branitelj. V tolažbo italijanskega branitelja pa je zastopnik drž. pravdnitstva zastopal obtožbo tudi italijanski. Tem čudneje je bilo, da se je razsodba proglasila le italijanski, kajti tistih par slovenskih besed po stari navadi, s katerimi se brez zakonite forme pove obsojencu, koliko je dobil, ne moremo smatrati za proglašenje razsodbe v slovenskem jeziku. Ne moremo zamolčati anomalije, da jeden členov sodnega dvora in zapisnikar nista umela slovenskega jezika. Nadejamo se, da se za bodoče razprave poskrbi za to, da bodo vsi udeleženci-uradniki umeli jezik obtožencea, kar je na tem deželnem sodišču prav lahko mogoče. Seveda bodo Italijani vpili o koncesijah. Mi pa ne vidimo v tem prav nikake koncesije, ampak le zmago načela v zakonih in v naravi zajamčene pravice.

Simptomatični dogodki. Lepi dnevi, ko so imeli vse za norea, so menda pri kraju. Ljudstvo jih je začelo spoznavati, jelo je z lastnimi očmi gledati dogodke, jelo je soditi signorijo po njih dejanih, jelo je spoznavati njih namene, avtokratične v duševnem in skrajno sebične v gospodarskem pogledu — jelo je spoznavati in soditi po tem spoznanju. Spoznavanje med ljudstvom pa je vsikdar znak, da se zavajateljem bliža — črni petek.

Po Istri postajajo pogostoji in pogostejši pojavi med ljudstvom, ki vzbujajo splošno pozoruost. To so simptomi, da se je med nižim laškim ljudstvom jel vršiti zdravilen proces in ako se ta proces razvije do kraja, utegne donesti blagodejnega sadu.

Tak pojav se je izvršil minolega četrtka v Rovinju kakor poročajo »Naši Slogi«. Vzrok so bile — šolske takse, ta piramidalni dokaz, da so laška gospôda neprijatelji šole, torej neprijatelji ljudske izobrazbe ter prijatelji teme, duševnega ter,

kakor posledica temu, tudi gospodarskega suženjstva. Demonstracije so se vršile po gostilnah in so se pojavljale v vsiklikih: Živio Laginja! Vsakako je jako značilno to, ako prebivalstvo čisto italijanskega mesta ob takih prilikah išče pomoči pri — naših poslancih! Po takem sodi tudi to laško prebivalstvo, da je kakov Laginja vendar-le poštenejši, nego vsi njihovi voditelji. Vsaj misliti moramo tako. Vedi pa Bog, da-li bode moč čuli te dni o kaki laški interpelaciji v zbornici poslancev, zahtevajoči od kake ekscelence pojasnila, zakaj so demonstrirali proti laški gospôdi!! In ekscelence bi moral enkrat prav pošteno odgovoriti na take »zakaj« s pravim resničnim — »zato«!

Uganka! Pišejo nam: Danes sem prejel od tukajšnjega e. k. okrajnega sodišča neki dopis, ki se glasi tako-le:

»Reževaje nazočne prosnje v izvaje na roke ..... overovljeni prepis prisodne listine po pok. .... che è del seguente tenore: ...«

To je lepa slovensčina, kaj ne?! Tako se pretvarja naš jezik za ščitom e. k. uradov! Začetek slovenski, zaključek pa italijanski! Kaj takega je res možno le na tukajšnjem e. k. okrajnem sodišču (oddelek X. da zapuščinske stvari.) In ravno ta oddelek ima skoro samo slovenske strauke!

Sicer pa imam še polno vrečo takih dokazov, katere objavim v cenjeni »Edinosti«.

Še vedno izkaz prebivalcev! Te dni mi je prinesel upravitelj hiše, kjer stanujem, izkaz, da ga izpolnim. Ker pa mene ni bilo doma, izpolnil ga je s pomočjo moje soproge sam, ter ga pustil potem njej, da ga podpišem, ko pridem domov.

Ker pa je bil sestavljen po laško, ga nisem hotel podpisati, marveč sem pozval upravitelja, da naj mi prinese slovensko tiskovino. Izkaz da že sam napravim brez njega. Ker sem še pripomnil, da ne umem dobro laškega jezika in da so moji novi isto tako dobri, kakor kakega Laha, ugodil je moji prošnji in mi rekel, da mi ustreže drugi dan.

Mislite-li, da mi je ustregel? Drugi dan sem našel zopet laško tiskovino v mojem stanovanju in soproga mi je rekla, po njegovem naročilu, da moram laški izpolniti tiskovino, da on priseže, da jaz laški znam in da je Trst laški (sic!).

Jaz sem pa šel sam na finančno upravo, kjer sem dobil slovensko tiskovino, katero sem potem izpolnil ter jo izročil upravitelju. In vsprejel jo je brez obotavljanja.

Opomniti moram, da je v oni hlši, kjer bivam jaz, 32 družin: 29 slovenskih in 2 laški!

Objavljeno in dementirano. Dunajska »Neue Freie Presse« je objavila predvčerajšnjem nastopno vest iz Trsta:

»Vest, da je baron Reinelt, predsednik tukajšnje trgovinske zbornice, kupil palačo Siena v Benetkah za svoto 700.000 gld., je provzročila tu mnogo krika. Govori se, da je baronu Reineltu, ki je člen gosposke zbornice avstrijske, namen preseliti se v Benetke za stalno; vzrok temu presenečujočemu sklepu, ki bi značil veliko zgubo tudi za Trst, da je ta, ker so navstale velike diference med baronom Reineltom in — komisijo za odmerjanje osebne dohodarine. Baron Reinelt, ki je — kakor znano — dedič ostaline Reyerjeve, je označil svoj dohodek z 140.000 gld., dočim je menila komisija, da more ta letni dohodek računati na 300.000 gld. Dotični rekurz še ni rešen.«

To je vrgla »Neue Freie Presse« zopet enkrat usodno vest med svet! Da ga res zgubimo, našo tržaško diko, našega predsednika trgovinske zbornice, našega barona, našega člena gosposke zbornice, dobrotnika raznim — Venezianom in Angelijem in še drugim znanim izbornim, nepresežnim taktikom v volilnih stvareh?! Da-li ga res zgubimo?! Čudo bi ne bilo nikako, kajti težko je res živeti v državi, v kateri komisije za odmerjanje davkov nimajo nikačega usmiljenja s takimi siromaki, ki imajo le 140.000, ali, kakor trde drugi, 300.000 gld. dohodkov na leto! Ali ni zadostno krav po hlevih kmetov in družih davčnih objektov, na katerih lahko uganja svoje muhe g. državni fiskus? No potolažite se, saj ni bilo nič drugega, nego malo strahu! Še le sedaj smo se uverili, kako dobrotna naprava je tisti glasoviti »korespondenčni birô«. Kar hkratu je bil na lieu mesta, da je odvalil tisti težak kamen, ki ga je

prestrašenim Tržačanom zavalila na prsa tista poredna »Neue Freie Presse«.

Potolaženi bodimo torej: korespondenčni biró zatraja, da baron Reineth ni kupil palače v Benetkah, iz česar sledi, da se ne preseli tja in da torej prestrašeni Trst ne ostane zapuščena sirota!

Prebili smo torej prazen strah. Lepo pa ni od »Neue Freie Presse«, da nas tako kruto vznemirja takimi strašnimi vestmi!

Slovenel v Trstu in okolici! Zopet se bliža dan, da pokažete, koliko Vam je na srečo narodni napredek in kako se zanimате za vsaki nov pojav v društvenem življenju. To pa pokažete s tem, da pridete vsi v torek, prvega novembra, na dramatično predstavo v redutno dvorano gledišča Politeama Rossetti. Prostora bo za vse. Za gospodo med gospodo, za narod med narodom. Videti hočemo, kdo se bo bolj odlikoval: ali prvi ali slednji!

Izredni občni zbor „Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“ bode na praznik sv. Justa ob 2. uri popoldne v lastnih prostorih v Rojanu. Na dnevnem redu bode volitev novega odbora in namestnikov. Členi se pozivljajo, naj se v obilem številu udeležijo tega izrednega občnega zbora. Prinesejo naj seboj knjižico in delnico v dokaz, da so še udje. Oni, ki se ne udeležijo tega občnega zbora, smatrali se bodo, da niso več udje in se izbrišejo iz društva.

Izredno veselico, prirede marljive pevke pevskega društva »Adrija« v Barkovljah v nedeljo dne 20. novembra 1898 v prostorih »Narodnega doma«. Na tej veselici se bode pel med drugim popolni Petzov »Oratorij«. (Potovanje po domovini). Čisti dobiček napovedane veselice se priloži k svoti za nabavo nove društvene zastave, katero nameruje razviti pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah baje že v teku tega leta. Nova zastava se je že [naročila in se izdeluje na c. kr. obrtno-strokovni šoli pod vodstvom gosp. Iv. Šubica v Ljubljani.

Slavna bližnja bratska nam društva prosimo, naj bi jemala ozir na to objavo. Več o tem spregovorimo prihodnjič. H—s.

Razglas. Razpisuje se mesto poštarja na c. kr. poštne in brzojavne uradu v Ajdovščini, okraj Gorica, proti pogodbi in kaveji 500 gld.; letna plača 500 gld. na oskrbovanje poštne službe, letna plača za oskrbovanje brzojavne službe 200 gld., uradni pavšal 120 gld. in manipulacijska doklada 320 gld.

Prošnje v teku treh tednov na poštno in brzojavno vodstvo v Trstu.

Novo kletarsko društvo. V Ormožu na Štajarskem se je ustanovilo »Kletarsko društvo«, vpisana zadruga z omejeno zavezo. Društvo ima namen kupovati in prodajati vino in grozdje. Deleži so po 10 gld. Društvo je vseskozi v narodnih rokah. V Ormožu obstoji tudi že kakih osem let staro vinogradsko društvo, kateremu se je sedaj še pridružilo zgoraj omenjeno društvo, v podporo domačih vinogradnikov.

All — all! »Piccolo« je hud, zares hud in je v svoji jezi postavil grozno alternativo.

To pot pa izjemoma ni hud na nas, ampak na svoje iz Istre. Kako ne bi bil hud! Ni zadosti na tem, da se že Tridentinci, živeči v Trstu, zagrajujejo v svojem posebnem društvu, da se torej ne čutijo tu domače — ne, zdaj hočejo še istrski Lah, živeči v Trstu, ustanoviti svoje posebno društvo ter dokumentovati s tem, da tudi oni se ne čutijo domače v Trstu.

To je preveč; »Piccolo« je zgubil potrpljenje in je zagrmel tem kršiteljem laške — gemeinbürgschaft — oprostite, mi ne vemo pravega laškega izraza za to epohalno iznajdbo v parlamentu avstrijskem! — aut-aut; ali je Trst moralna prestolnica vseh avstrijskih Italijanov in potem nima zmisla tako zagrajevanje v posebna društva, ali pa so zgodovina, zemljepis in narodopis zagrešili hudo zmotu!!

Na katero stran naj bi se človek zasukal vsled tega aut-aut? Skoro za poslednje. Madama zgodovina je sicer visoka dama, pravijo celo, da je učiteljica narodov, ali moti se v časih vendar-le, zlasti, ako jej kroje toaletto — italijanski politiki, »zgodovinarji«, govorniki in novinarji. Saj je znano, da tem krojačem kaj rado uhajajo škarje na — tuje sukno!

Torej je že mogoče, da se je zmotila »zgodovina« in da Trst ni italijanska prestol-

nica in ne bode, tudi če »Istrani« ugodijo koprneči prošnji »Piccolovi« in odstopijo od tiste nesrečne ideje!! Kaj čemo, če so resnični odnošaji močnejši, nego laški »zgodovinarji«, tako močni, da jim značaja ne more premeniti niti »Piccolov« — jokani: ali — ali!

Drzni tatovi. V Vinici so v noči od 19. do 20. t. m. neznan lopovi (mogoče tudi, da je bil samo eden) prežgali vrata prodajalnice trgovca Jureta Bernetiča. Odnegli so dva dežnika, 15 kilogr. kave, par čizem in nekaj vrvice, s katerimi se vežejo ali zapletajo čevlji. Pretrgali so tudi so predal, v kateri se je spravljala denar in ga odnesli na župni vrt, ki je za viniškim župnim dvorcem. Toda plen se jim je slabo izplačal, kajti v predalu je bilo samo drobiža za nekaj čez dva goldinarja. Drznih tičev niso še mogli prijeti dosedaj.

Z Umberto Della Verde onim sleparjem iz Treviso v Italiji, kateri so avstrijske oblasti te dni z vso postrežljivostjo in previdnostjo izročile italijanskim oblastim, je došel v Trst še jeden tak tiček, ki sliši na ime Umberto Ferlin. Torej sta bila dva Umberta skupaj. Tudi ta je bil že obsojen v Italiji, pa je odnesel pete poprej, nego je padla nanj senca italijanskih zaporov. Tu je dobil mesto natakara v neki gostilni v svobodni luki. Sedaj pa vendar le sedi v senci avstrijskih zaporov v ulici Tigor. Pričakovati pa je, da se avstrijska policija tudi gledé tega Umberta ne pokaže manje postrežljivo do italijanskih tovarišev, nego se je pokazala gledé prvega. In takoj bode tudi Umberto št. II. mogel skoro primerjati, kje se bolje »sedi«: ali v Avstriji, ali v Italiji!

Svojega otroka je hotela zapustiti neka ženska iz Komna na cesti proti Kontovelju. Redarji so opazili nje nakano in so jo z otrokom vred odveli na komisariat v ulici Scussa in od tam v zapore, dokler se ne ukrene drugače žnjo.

Iz-pred sodišča. Pred deželnim sodiščem je sedel večerj na zatožni klopi 17-letni Virgilj Carlini iz Milj, obtožen, da je dne 13. septembra izrekel besed odobravalnih zločin v Genevi. Ker mu priče niso mogle dokazati njegove krivde, ga je sodišče rešilo obtožbe.

Zakonska Bernuzzi sta bila obtožena, da sta dala prenočišča nekemu vojaškemu begunu iz Pulja. No, dokazala sta, da sta storila to le v strahu, ker jima je begun žugal da si umije roke v krvi onega, ki bi ga ovadil. Sodišče ju je rešilo obtožbe.

Slovensko poštenje. Te dni je neka gospa, nastajna v »Hôtel de la Ville«, zgubila jako dragoceno zapestnico. Zgubljeno dragocenost je našla neka siromašna perica iz Škednja in prva njena pot je bila na policijo. Od tu so jo poslali v rečeni hôtél, kjer je dobila 50 gld. v nagrado za svoje poštenje. Še lepša nagrada pa jej mora biti sladka zavest.

Dobro domače sredstvo. Mej domačimi sredstvi, katera se uporabljajo za olajšanje bolečin in odvajajoča ribanja pri premrazeju, zavzema prvo mesto Liniment Capsici comp. izdelan v laboratoriju Richterjeve lekarne v Pragi. Cena je nizka: 40 nč., 70 nč. in 1 gld. steklenica, katera se spozna po znanem rudečem sidru.

Slabi nasledki bolezni, kateri se navadno izemimo iz prav neznahtnih želodčnih slabosti, zavarujejo se popolnoma s pravočasno uporabo domačega sredstva »dr. Roza balzama za želodec«. Pristno dobiva se v tukajšnjih lekarnah in v glavni zalogi B. Fragner-ja v Pragi, 203. III. — Glej oglas!

Priloga. Današnji številki je priložena priloga »Trgovsko - obrtna, registrovane zadruga« v Gorici.

Različne vesti

Kužna nevarnost. V Laa ob Taji je velik strah med prebivalstvom. Tam stanuje namreč mati strežnika Barischa, ki je umrl za kugo v dunajski občni bolnici. Žena je bila obiskala svojega sina, ko je bil bolan za kugo in je vzela sabo nekoliko stare obleke sinove. S tem pa je nastala nevarnost, da se zanese po njej kuga di tu izven Dunaja. Stanovanje, ki ga imata zakonska Barisch v tamošnji ubožnici, se je takoj desinficiralo in obleka umrlega Barischa, kolikor je je prinesla njegova

mati z Dunaja, se je sežgala. Oba zakonska os deli v bivališče, kjer sta popolnoma ločena od drugih ljudij.

Brzojavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Dunaj 29. Krsto cesarice Elizabete so danes jutraj položili poleg rakvi nadvojvoda Rudolfa. Navzoča sta bila princ Lichtenstein in grof Bellegarde. Oče kapucin Luka Wolf je blagoslovil krsto.

Dunaj 29. Danes, deveti dan njene bolezni, se je postrežnica Pecha počutila razmerno dobro. Ponoči jo je mučil močan kašelj. Hohegger se počuti dobro, je jedla rada in tudi spala dobro. Vse druge osebe se počutijo dobro. Danes se je darovala v votivni cerkvi maša-zadušnica za pokojnega dr. Müllerja.

Dunaj 29. Nekateri listi, ki so v zvezi z finančnim ministrom drom. Kaizlom, hočejo vedeti, da se skoro odpravi časniški kolek.

Jeruzalem 29. Ulice, po katerih pojde cesarska dvojica nemška, so že očiščene. Turški dostojanstveniki, katerim je nalog vsprejeti cesarja, so že došli. Po mestu je živahno gibanje.

Pariz 29. Listi so soglasnega menenja, da kasacijsko sodišče danes izreče svoj sklep ter da vsprejme sklepne predloge svojega poročevalca za odredbo pravočasne preiskave. List »Siccle« trdi, da se je tajna zbirka spisov o aferi Dreyfus sežgala pred nekoliko dnevi.

Bellgrad 29. Kralj Aleksander se je povrnil iz Niša.

Carigrad 29. Po večerajšnjem selamliku so bili vsprejeti od sultana v avdijeneo načelniki onih diplomatskih odposlanstev, ki so se bili udeležili svečanostnega obeda v čast cesarju Viljelmju.

Odlikovan
fotografski
„atelier“!

Acquedotto h. št. 25.

Usojam si. naznaniti sl. občinstvu, da sem na **Acquedottu št. 25** odprl svojo filijalko. Atelier je urejen moderno in preskrbljen aparati najnovejšega zistema. Fotografije v vsaki obliki do naravne velikosti na papirje vsaki obliki do naravne velikosti platin itd. itd. Izdelovanje natančno, dovršeno. Cene kolikor sploh možno nizke. Posebno se priporočam v izdelovanje skupin rodbinskih in drugih; reprodukcij po vsaki, tudi že obledeli fotografiji, oljnatih slik, akvarelov; fotografij v naravnih barvah. — Kdor se hoče prepričati, naj blagovoli osebno obiskati moj atelier in si ogledati tam izložene slike! Atelier je na **Acquedottu št. 25**

Anton Jerkič,

odlikovan fotografski atelier.
V Gorici: na Travnku 11.
V Trstu: na Acquedottu 25.

Alojzij Progar, akademični podobar
v Celovcu, (Atelier v Benediktinskem samostanu),

izdeluje po svojeročnih načrtih, osnutkih in modélh: oltarje, tabernakeljne, prižnice, krstilnike ter vsakovrstne cerkvene podobe od lesa in marmorja, katere reči tudi zajedno poslikuje in pozlačuje. Takisto izgotavlja portrete po živih uzorcih, nagrobne spomenike s posamičnimi kipi ali z umetno sestavljenimi skupinami in vzvišeninami od preprostega kamna do dragocenega kararskega marmorja in to povsem vestno, pošteno in pristno.

Pomada Phönix.

Odlikovana na razstavi za zdravljenje in postrežbo bolnikov v Stuttgart-u l. 1890., pripoznana od zdravnikov in s tisoči zahvalnih pism.

Jedino obstoječe, resno in neškodljivo sredstvo, za doseg lepih las pri damah in gospodih, odstranjuje takoj izpadanje las in prhljaj; ter vzgaja pri jako mladih gospodih močne brke.

Garantira se za vseh in neškodljivost. L. onček 80 nč., po pošti ali povzetju 90 nč.

Hoppe K., Dunaj, I. Wipplingerstrasse 14.

Varstvena znamka: SIDRO.

LINEMENT. CAPSICI COMP.
 iz Richterjeve lekarne v Pragi
 pripoznano izvrstno, bolečine blažee mazilo
 dobiva se po 40 nvč., 70 nvč. in 1 gld. po vseh le-
 karnah. Zahteva naj se to

splošno priljubljeno domače sredstvo
 vedno le v originalnih steklenicah z varstveno znamko
 „sidro“ iz Richterjeve lekarne ter vzame
 previdnostno samo steklenice s to varstveno
 znamko kakor originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

Emeri

so posode za hišo, hlev,
 vrt, polje, vinograd,
 delavnico, tovarno, la-
 dijo i. t. d. — namesto
 škafov, brentačev, vr-
 čev, putrhov i. t. d.

So zmiraj pripravljene
 za rabo, so trdne,
 trajajoče, lične, lahke
 in bolj pripravne za
 vsako delo nego druge
 posode.

Dobivajo se na debelo in na drobno v delavnici
 tvrdke

Schivitz & Comp. v Trstu,
 v ulici Commerciale (trgovinska ulica) št. 11
 in na drobno tudi pri raznih trgovcih
 tu in na deželi. Prospekte z ceniki se razdaja in
 pošilja radovoljno brez stroškov.

AITE & ZADNIK
 V TRSTU,
 via Nuova, vogel via S. Lazzaro 8.

TRGOVINA
TKANIN IN MODE.

Velika zaloga
 možkih in ženskih stof za vse letne sezone.
 Velik izbor
 plaht, zagrinjal ter vsakovrstnega perila.

Zaloga drobnarije za šivilje, krojače in
 kitničarke. — Veliki izbor perkala in satina
 v najnovejšem risuju.
 Sprejemajo se naročila možkih oblek in
 perila po meri.

CENE NIZKE.
 Za mnogobrojni obisk se priporočata udana
AITE & ZADNIK.

„Viktorija“ moderci

za gospe in gospice

Velik izbor
 vseh predmetov za pomlad in leto

volneno blago, perkal za obleke in srajce,
 efir in oxford, lawn-tennis, satineti gladki, tiskani in mrežasti,
 sakovratni svileni predmeti za obleke in kinčanje, velik izbor
 ipek, trakov, zavratnikov, modnih specialitet vsake vrste
 rokovic iz svile, nitij in kože, dežnikov.

Velik izbor perila dobiva se v manufakturnej zalogi
JAKOBA KLEMENCA
 V TRSTU, — ulica sv. Antona št. 1. — V TRSTU
 Na zahtevanje
 se dopošljejo se uzorci z dotičnimi cenami poštne prosto

po 50, 70 nvč., 1 gld., 1-25, 1-30, 1-50, 1-80, 2-20,
 3-—, in 4-20.

Prijateljem dobre vinske kapljice
pozor!

V gostilni »Obrtnijskega društva« in v
 »Društveni krčmi« v Barkovljah toči se
 izvrstno vino, in sicer:

prosekar, novo črno domače in staro.
 Vse po 48 nvč.

Za obilen obisk se priporoča
 „Obrtnijsko društvo“ v Barkovljah.

Svoji k svojim!

Slovenke! V ulici Stadion 20 je pekarija-prodajalnica, katera
 ima na prodaj vsako uro od 5. zjutraj do 10. zvečer sveži
 kruh po navadni ceni. Razprodajalcem, krčmarjem, gostilni-
 čarjem in odjemalcem na debelo postreže se točno z odbitkom.
 Blago se donša tudi na dom! Drži vsakovrstne moke za
 domače in fino pecivo, pastete, pristno domače maslo,
 kranjske klobase, ciper, marsala, malaga in tamarindovec na
 drobno in debelo. Sprejema v peko, kar kdo želi! Priporoča
 se osobito slovenskim materam za pogosto obiskovanje, u-
 dani

Jakob Ferhavo, lastnik.

Kašelj, hripavost in prsni katar
 ublažuje in zdravi
 „planinski zeliščni sok“
 z „Deželne lekarne pri Mariji Pomagaj“ M. Leusteka
 v Ljubljani.
 Cena 1 steklenice 50 nvč. Razpošilja se z obratno pošto
 najmanj 2 steklenici. II

Dr. Rosa Balzam | Praško domače mazilo
 za želodec.

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo,
 vzbuja slast in odvaja lahko. Z redno uporabo istega
 se prebavljanje krepi in ohrani.
 Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč. po
 pošti 20 nvč. več.

je staro najprej v Pragi rabljeno domače zdra-
 vilo, katero varuje in ohrani rane čiste, vnetje
 in bolečine olajša in hladi.
 V pušicah po 35 in 25 nvč., po pošti 6 nvč. več.

Svarilo! Vsi dell embalaže nosijo
 zraven stoječo, postavno položeno
 varstveno znamko.

Glavna
 zaloga: **Lekarna B. Fragner-ja „pri črnem orlu“** Praga, Malastran,
 ogel Spornerejeve ulice.
 Vsakdanje poštno razpošiljanje.
 Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v lekarnah: G. Luelani, E. Leitenburg, P. Prendini, S.
 Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

Carl Greinitz Neffen,
 Na Corsu št. 33. podružnica Trst. Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo
 predmetov za stavbarstvo,
 traverze, zaklepe, železo za kovače in façon, stare železnične šine, držaje
 in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitega železa,
 vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč,
 peči in štedilna ognjišča,
 kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne,
 nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.

Vse stroje za poljedelstvo in vinogradstvo.
CENE ZNOVA ZNIŽANE.

Stiskalnice za grozdje, diferencijalna sestava. Ta sestava
 stiskalnice ima največjo pritiskujočo moč izmed vseh drugih,
 kakoršnihkoli stiskalnic.

Stiskalnice za masline, hidravliške sti-
 skalnice, brizgaljke proti peronospori Ver-
 morelove sestave.

Te moje brizgaljke so znane kakor najboljše ter naj-
 ceneje; avtomatične brizgaljke, tlačilnice s pripravo za tlačiti
 jagode, stiskalnice za seno, triere i. t. d. v najboljšem
 proizvodu.

Ig. Heller, Dunaj

Cenike in spričevala zastonj. II, Praterstrasse.
 Iščem zastopnikov! — Čuvati se je ponarejanj!

„THE GRESHAM“
 angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897. . . . . Kron 159.997.579.—
 Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. . . . . > 28.823.375.—
 Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) . . . . . > 343.860.067.—
 V letu 1897. izdanih 7468 polie za glavnicu od . . . . . > 67.331.351.91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismeno
 vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.
 Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.